

**Lag
om kreditpolitiska medel;**

utfärdad den 13 december 1974.

Kungl. Maj:t förordnar följande med riksdagen¹.**Inledande bestämmelser**

1 § Kreditpolitiska medel enligt denna lag är likviditetskrav, kassakrav, utlåningsreglering, emissionskontroll, allmän placeringsplikt, särskild placeringsplikt och räntereglering.

2 § I denna lag förstås med

1. *bankinstitut*: bankaktiebolag, sparbank och centralkassa för jordbrukskredit,
2. *försäkringsinstitut*: allmänna pensionsfonden och försäkringsföretag med svensk koncession,
3. *kreditinstitut*: bankinstitut, jordbrukskassa, kreditaktiebolag, försäkringsinstitut, landshypoteks- och stadshypoteksinstitutionerna, Svenska skeppshypotekskassan och Skeppsfartens sekundärlånekassa.

3 § Om det behövs för att uppnå de mål som fastställts för riksbankens penningpolitiska verksamhet, kan regeringen på framställning av fullmäktige i riksbanken förordna att riksbanken får använda kreditpolitiskt medel.

Förordnande om utlåningsreglering, placeringsplikt eller räntereglering får meddelas endast om synnerliga skäl föreligger.

4 § Förordnande kan avse ett eller flera slag av bankinstitut, försäkringsinstitut eller annat kreditinstitut och, i fråga om emissionskontroll och räntereglering, även annan.

Förordnande om utlåningsreglering eller räntereglering skall begränsas till viss tid, högst ett år. Förordnande om annat kreditpolitiskt medel gäller tills vidare, om annat ej anges.

5 § Har förordnande om kreditpolitiskt medel givits, meddelar riksbanken de föreskrifter som behövs för användningen av sådant medel.

6 § I fråga om likviditetskrav, kassakrav, utlåningsreglering, placeringsplikt eller räntereglering får riksbanken

1. begränsa användningen till ett eller flera slag av institut,
2. undantaga visst institut, om särskilda skäl föreligger,
3. utfärda olika föreskrifter för skilda institut.

7 § Förordnande om likviditetskrav kan avse bankinstitut.

8 § Med likviditetskrav avses att bankinstituts likvida medel vid viss tidpunkt skall uppgå till ett belopp som svarar mot viss andel, högst femtio procent, av institutets förbindelser med de avdrag och undantag som riksbanken anger enligt 9 § 4 och 5.

9 § Riksbanken anger

1. den tidpunkt då likviditetskrav skall vara uppfyllt (beräknings-tidpunkt),
2. det procenttal som skall gälla för likviditetskravet,
3. vilka tillgångar som får räknas som likvida medel,
4. vilka skulder som skall avdragas från summan av tillgångarna enligt 3,
5. i vad mån undantag från förbindelserna får göras.

Som likvida medel skall alltid räknas skattkammарväxlar, obligationer och andra förbindelser som utfärdats av staten samt obligationer som utfärdats av Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, Svenska bostadskreditkassan eller Sveriges allmänna hypoteksbank eller av kreditaktiebolag och som avser bostadskreditgivning.

10 § I fråga om bankaktiebolag, vars förbindelser huvudsakligen utgöres av inlåning från en särskild grupp av bankinstitut, gäller att sådan inlåning avdrages från summan av de likvida medlen endast i den mån tillgodohavande hos institut i gruppen upptagits som likvida medel.

—Beträffande bankaktiebolag på vilket första stycket äger tillämpning får riksbanken föreskriva högre procenttal än som anges i 8 §.

Kassakrav

11 § Förordnande om kassakrav kan avse bankinstitut.

12 § Med kassakrav avses att bankinstituts medel, som inestår på checkräkning i riksbanken, ökade med inneliggande kassa i den mån denna enligt 13 § får medräknas, vid viss tidpunkt skall uppgå till ett belopp som svarar mot viss andel, högst femton procent, av institutets förbindelser med de undantag som riksbanken anger enligt 13 § 4.

13 § Riksbanken anger

1. den tidpunkt då kassakrav skall vara uppfyllt (beräkningstidpunkt),
2. det procenttal som skall gälla för kassakravet,
3. i vad mån inneliggande kassa får medräknas för uppfyllande av kassakrav,
4. i vad mån undantag från förbindelserna får göras.

Utlåningsreglering

14 § Förordnande om utlåningsreglering kan avse bankinstitut.

15 § Med utlåningsreglering avses att ett högsta belopp (maximibelopp) fastställs för

1. utlämnade lån,
2. beviljade men ej utlämnade lån, eller för
3. garantiförbindelser som är knutna till kreditgivning.

16 § Riksbanken fastställer för viss tidpunkt (beräkningstidpunkt) eller för viss tidsperiod (beräkningsperiod) maximibelopp enligt 15 § i förhållande till lånens eller garantiförbindelsernas storlek vid viss tidpunkt eller på annat sätt. Därvid får riksbanken ge skilda regler för utlåning eller garantiförbindelser avseende olika ändamål.

Emissionskontroll

17 § Med emissionskontroll avses att obligationer, förlagsbevis eller andra för den allmänna rörelsen avsedda skuldebrev ej får utan tillstånd av riksbanken utges av annan än riksgäldskontoret och att andra skuldebrev, som ej avser inlåning på räkning från allmänheten, ej får utan sådant tillstånd utges av kreditinstitut.

18 § Riksbanken anger vilka slag av värdepapper som ej får utges utan tillstånd enligt 17 § och från vilken tidpunkt emissionskontrollen gäller.

Allmän placeringsplikt

19 § Förordnande om allmän placeringsplikt kan meddelas för att tillgodose behovet av långfristig kredit åt staten eller för bostadsbyggandet. Sådant förordnande kan avse bankinstitut eller försäkringsinstitut.

20 § Med allmän placeringsplikt avses att ökningen under en viss tidsperiod (beräkningsperiod) av bankinstituts eller försäkringsinstituts prioriterade placeringar skall utgöra antingen en viss andel av ökningen av institutets totala placeringar eller, i fråga om bankinstitut, en viss andel av institutets totala placeringar.

21 § Riksbanken anger vilka placeringar som är prioriterade och hur underlaget för beräkningen av placeringsplikten skall bestämmas.

Särskild placeringsplikt

22 § Förordnande om särskild placeringsplikt kan meddelas för att tillgodose behovet för bostadsbyggandet av kredit under byggnadstid (byggnadskredit). Sådant förordnande kan avse bankinstitut.

23 § Med särskild placeringsplikt avses skyldighet för bankinstitut att lämna byggnadskredit för särskilt angivet byggnadsföretag, för vilket statligt bostadslån utgår eller kommer att utgå och för vilket kommunal borgen föreligger.

24 § Riksbanken anger vilket eller vilka bankinstitut som skall lämna byggnadskredit för visst byggnadsföretag.

SFS 1974: 922

Räntereglering

25 § Förordnande om räntereglering kan avse kreditinstitut och, i fråga om inlåning, även annan som driver inlåning på räkning av det slag bank allmänneligen begagnar.

26 § Med räntereglering avses att högsta eller lägsta ränta fastställs för inlåning eller att högsta ränta fastställs för utlåning av pengar. Sådan reglering omfattar ej ränta som fastställts i särskild ordning eller som beräknas enligt särskilda bestämmelser.

Med ränta likställs varje annan gottgörelse, som utgör ersättning vid lån av pengar.

27 § Riksbanken får bestämma olika räntor för skilda slag av in- eller utlåning.

Uppgiftsskyldighet

28 § Kreditinstitut skall efter anmodan av riksbanken lämna de uppgifter som riksbanken anser nödvändiga för att bedöma om kreditpolitiskt medel behöver användas eller för att tillämpa meddelat förordnande. Uppgiftsskyldighet som sagts nu åligger även annan som kan omfattas av förordnande enligt 25 §.

Riksbanken får föreskriva att uppgift om ränteändring skall lämnas senast femton dagar före ändringen.

Om skyldighet att hålla vissa uppgifter hemliga finns bestämmelser i lagen (1934: 437) för Sveriges riksbank.

Särskild avgift

29 § Kreditinstitut eller annan, som åsidosätter föreskrift som meddelats med stöd av förordnande enligt denna lag, skall till statsverket erlägga särskild avgift.

Fråga om särskild avgift prövas av riksbanken.

30 § Särskild avgift skall utgöra, vid åsidosättande av föreskrift i fråga om

1. likviditets- eller kassakrav, ett belopp som svarar mot ränta på underskottet för tiden från föregående beräkningstidpunkt eller, om tidigare beräkning ej skett, från det föreskriften trätt i tillämpning, varvid räntesatsen för år får i fråga om likviditetskrav överstiga riksbankens diskonto med högst tre procentenheter och i fråga om kassakrav uppgå till högst två gånger diskontot,

2. utlåningsreglering, ett belopp som för tiden från föregående beräkningstidpunkt eller, om tidigare beräkning ej skett, från det före-

1911

skriften trätt i tillämpning eller för beräkningsperiod svarar mot ränta på det belopp med vilket utlåningen överskridit fastställd gräns, varvid räntesatsen för år får med högst tre procentenheter överstiga riksbankens diskonto,

3. emissionskontroll, högst två procent av hela lånesumman för varje år av den för lånet bestämda längsta löptiden,

4. allmän placeringsplikt, ett belopp som för beräkningsperiod svarar mot ränta på den del av ålagd placeringsplikt för perioden eller för perioden och tidigare beräkningsperioder sammantagna som ej uppfyllts, varvid räntesatsen för år får med högst tre procentenheter överstiga riksbankens diskonto,

5. särskild placeringsplikt, högst fem procent av den del av ålagd placeringsplikt som ej uppfyllts,

6. räntereglering, två gånger det belopp med vilket räntan avvikit från den ränta som skolat utgå enligt fastställd räntesats.

Vid tillämpning av första stycket 1 får utjämning ske mellan överskott och underskott under två eller flera perioder och räntan beräknas på det genomsnittliga underskottet.

31 § Föreligger särskilda skäl får särskild avgift nedsättas eller efterges.

Straff m. m.

32 § Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnar oriktig uppgift i samband med fullgörande av skyldighet enligt 28 § första stycket dömes till böter, om gärningen ej är belagd med straff i brottsbalken.

I ringa fall dömes ej till ansvar.

33 § Mot riksbankens beslut enligt denna lag får talan ej föras.

Övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1975 och skall gälla till och med den 31 december 1977.

Genom lagen upphäves

1. likviditets- och kassakvotlagen (1962: 256),
2. placeringskvotlagen (1962: 257) och
3. ränteregleringslagen (1962: 258).

De upphävda lagarna gäller dock i fråga om förhållande, som hänförs till tiden före den 1 januari 1975.

Den nya lagen gäller redan före nämnda dag i fråga om åtgärd, som behövs för tillämpningen därefter.

CARL GUSTAF

G. E. STRÄNG
(Finansdepartementet)

